ВЕСЕЛКА

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

The Rainbow

A Children's Magazine

РІК XXX Ч. 10 (345)

ЖОВТЕНЬ 1983

ЛАНЦЮГ СЛІВ

1	і	2						9	у	10
і		А						у		у
16		3	і	4		7	и	8		11
	і			и		и			о	
		15		5	и	6		12		
			і				і			
				14	о	13				

У клітини з числами вставте приголосні так, щоб одержати замкнений ланцюг найкоротших слів — іменників. У цьому ланцюгу кожне попереднє слово закінчується тією самою приголосною, якою починається наступне слово.

Ось приклад: рух, хор, рак, кіт.

Починайте від числа 1, 2, 3 і т. д. аж до 16.

ТРИЗАГАДКА-НЕДОМОВКА

Я маленька комашина,
З дощечок моя хатина,
Швидко мчуся, наче стрілка,
Називаюся я . . . . . .

Все то в ліс, то в сад, то в поле
Не дармую я ніколи,
Все до праці наперед
І ношу солодкий . . .

Хто про мене добре дбає,
Той із мене користь має —
Хто ж ласун собі на зло,
Я йому держу . . . .

Р. З.

ЗАГАДКА

Вдень, вночі не спить, лиш ходить —
Це ніяк йому не шкодить.
Часом навіть ніг не має,
На стіні хвостом махає.
Всім потакує він так:
„Так-тік-так!"
Часом дзвонить, часом кука —
Відгадайте, що за штука?

РЕБУСИКИ

а) $\frac{\text{КА}}{\text{ЛИ}}$ б) $\frac{\text{КА}}{\text{ДА}}$ в) $\frac{\text{КЛАД}}{\text{КА}}$ г) $\frac{\text{НІЖ}}{\text{ЖЯ}}$

МАГІЧНИЙ КВАДРАТ

\- - - інакше — звук
\- - - є на обличчі
\- - - врятувався від потопу

Загадка

Коли три букви має,
В устах проживає,
Його щоденно миєш
І втратити жалієш.
А як „р" йому додати
Нове слово будеш мати.

Хто в лісі буває,
Звірів всіх знає,
Скоро відгадає.

РОЗГАДКИ ЗАГАДОК ІЗ Ч. „ВЕСЕЛКИ" ЗА ВЕРЕСЕНЬ 1983 р.: ЩО ЦЕ? а) Тінь. б) Рік. ЗАГАДКИ: а) Берези. б) Лист. ПОДОРОЖ ЛІТАКОМ: Година має 60 мінут, отже літак летів в обі сторони 1 годину і 20 хвилин. ОБРАЗКИ Й РИМИ: сонце-віконце; пліт-кіт; квіти-діти; жирафа-шафа; рак-мак; мишка-гризикнижка; гори-море; олівець-молодець. ДОПОВНІТЬ БРАКУЮЧІ БУКВИ: Петрик підливає папороть; Ростик рисує рибу; мама миє миску; Оля оббирає огірки. ЯКЕ ІМ'Я ДІВЧИНКИ? Оленка. ЩО ЦЕ? Редька.

з кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода" заходами Українського Народного Союзу. Редаґує Колеґія. Річна передплата становить у ЗСА — 8:00 дол. у інших країнах — рівновартність цієї суми. Для членів УНС 5.00 дол. Ціна окремого числа 75 центів. Ціна подвійного числа — 1.00 дол.

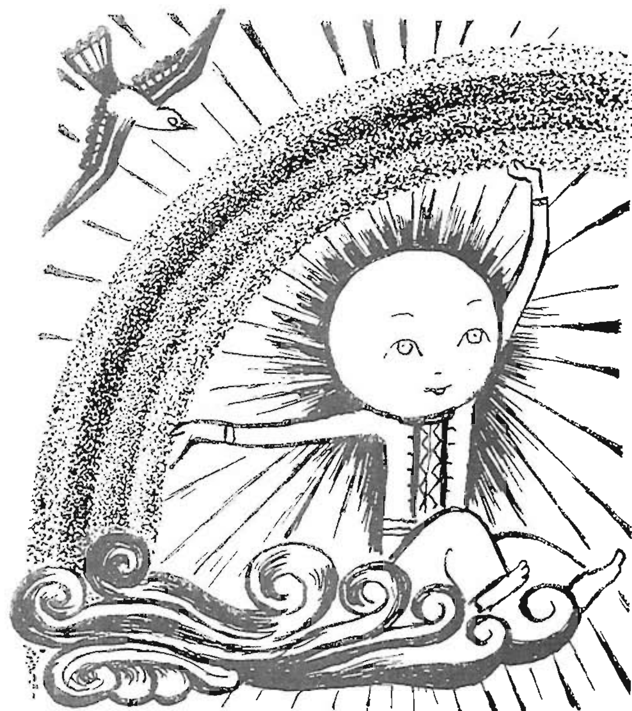
THE RAINBOW — VESELKA

Обкладинка роботи Ярослави Кучми

Published monthly, except May to August Bi monthly
at Jersey City, New Jersey
30 Montgomery Street — Jersey City, New Jersey 07302
Supscription $8:00 per year UNA members $5:00 per year
Entered as Second Class at Jersey City, N. J.

Ілюстрація на обкладинці:
Ярослава Кучма — Діти, читайте
українські книжки!

НАЙКРАЩІ ЧАРИ

Осінь у мряках... Негода... Сльота... Змінилась погода, не та вже, не та... Тільки у спогадах, мов на картині, зосталося літо і табір в сосніні, мандри до гір, водоспадів і скель, поїзд, автобус, літак, корабель.

Ех, було гарно! Мінялись картини: місто розлоге, верхи, полонини, степ неозорий, разки узбереж, море, мов синя пустеля без меж. Казка скінчилася — в'яне природа, осінь у мряках... і дощ... і негода...

Та сумувати не треба нам, діти! Маєм ми чари, найкращі у світі, маєм ми килим такий чарівний, що в далечінь понесе нас як стій, в дивні країни, в міста та оселі, понад моря, і ліси, і пустелі, поміж людей, поміж друзів-дітей. Гарно й цікаво там так, що аж гей!

Навіть у давні минулі роки чари відкриють шляхи і стежки: разом з Колюмбом напнемо вітрила, бурі й вітри переможемо сміло. Хочете — княжий ми Київ оглянем, із Святославом на ворога станем, до запорожців поїдем на Січ — дощ нас не спинить, ні холод, ні ніч.

Що ж то за чари? Вгадати — дрібниця! Чари ці — книжка, пригод скарбівниця, досвіду, мудрости, знань джерело, свіже, мов легіт, і чисте, мов скло. Книжка — то радість, розвага душевна, вчителька наша, порадниця певна. Хто попрохає у неї помоги, з доброї певно не зійде дороги. Читаймо ж ми книжку, багато книжок — забудем про дощ, про мороз і сніжок! Тільки дивімся, щоб добра була, щоб нас не вчила неправди і зла!

Книжки посестра — газетка дитяча, подруга дітям ласкава, добряча. Любим „Веселку", читаєм її, з нею мандруємо в дальні краї, з нею гадками ми линем додому, з нею вклоняємось Богу святому, граємось з нею, вчимось повсякчас — будь же „Веселко" все в гостях у нас!

В кого „Веселка" і книжка у хаті, буде він розумом-серцем багатий, матиме щастя й гаразд, і тому — слава й пошана йому!

Р.

Разок — шнурок коралів, намисто. Морські узбережжя, наїжені скелями, виглядають часами мов такі разки.

К. ПЕРЕЛІСНА

Ілюстрації Миколи БУТОВИЧА

ОСІНЬ

Листячко дубове,
Листячко кленове,
Жовкне і спадає
Тихо із гілок.

Вітер позіхає,
В купу їх згортає
Попід білу хату
Та на моріжок.

Айстри похилились,
Ніби потомились —
Сонечка немає,
Спатоньки пора!

А красольки в'ялі
До землі припали.
Наче під листочком
Вітер догоря.

———

Моріжок— зелена травичка, травник (green grass, lawn); **красоля** — nasturtium.

ОСІННІЙ ДОЩИК

Пожовтіло листячко
На кленочку,
Почорніли айстроньки
У садочку.

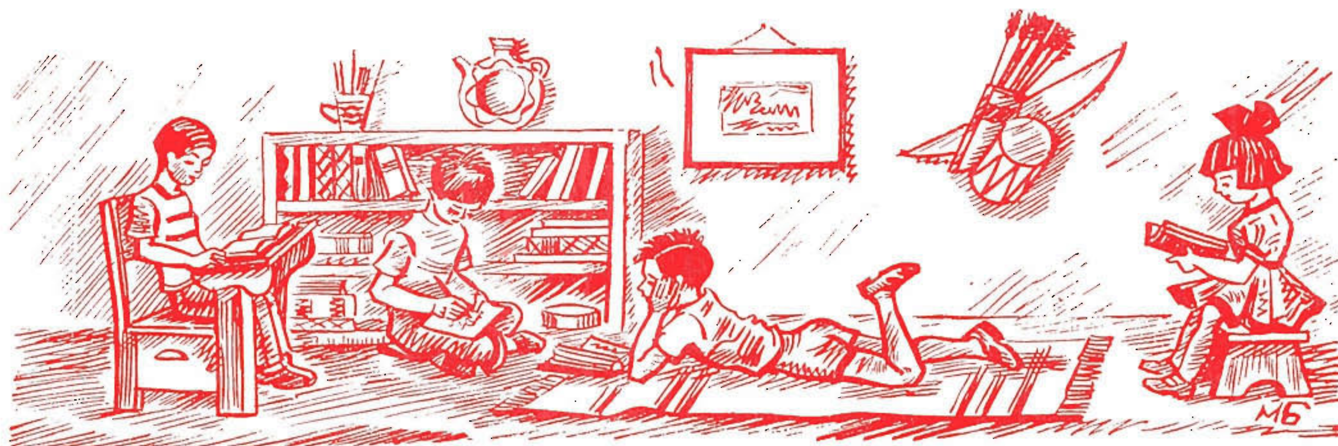
Заховалось сонечко,
Не видати,
Сипле вітер дощиком
Кругом хати.

Стукотить і грюкає
У віконця:
А що?... Вам не весело
Тут без сонця!"

Такий вітер капосний,
Сам гуляє,
А дітей на вулицю
Не пускає.

———

Клен — maple; **айстра** — aster; **капосний** — збиточний, докучливий (nasty, harmful).

Ганна ЧЕРІНЬ

Ілюстрації Михайла МИХАЛЕВИЧА

НА ФАРМІ

11. ЯРМАРОК

І ось цей радісний день настав. Напередодні, з самого ранку з усіх боків потяглися до столиці довгі валки авт, вантажників, тракторів, машин. З віконець великих причеп визирали спантеличені й перелякані коні, корови, вівці. Свині кувікали, мов на ґвалт. Це була модерна сільско-господарська симфонія!

Демкова родина вибралась раненько, бо сподівалась зустрітися на самім ярмарку з танцювальною групою й помічниками з різних місць. Демко хвилювався не на жарт. Він так хотів вивести на показ хоч якесь звірятко, а от виведе самого себе! Бож керівник танцювальної групи, побачивши раз Демка, сказав, що саме Демка бракує до повного складу.

— Я ж не вмію танцювати! З мене Сем і Джордж сміятися будуть, скажуть: „А от маємо ще й ведмедя на показ" і чого доброго прив'яжуть мені синю стрічку до штанів! Не піду ні за що!

— А як ти не підеш, то й ми не підемо! — заявили хлопці-танцюристи, бо в нас одна дівчина без пари. Та ти спробуй, може й сподобається тобі танцювати!

Демко спробував — і музика сама повела його в танець. Він закрутився й заскакав, вигадуючи якісь досить дивні фігури.

— Браво, браво! Та ти — вроджений талант! Тільки вивчись танцювати не сам один, а з нами разом — і все. Ставай, дивись на нас!

Виявилось, що самому танцювати легко, а в гурті багато важче, бо треба робити рухи, однакові для всіх.

— А як у мене ніс засвербить? — прикинув Демко.

— Терпи. Не можна ні чухатися, ні чхати, ані навіть шнурівки зав'язати, — треба тримати ритм і такт.

За кілька тижнів Демко навчився „тримати ритм і такт", і керівник групи зостався задоволений.

— Все буде гаразд. Сольо не танцюватимеш, стій на місці й крути Маринку, а вона вже буде витанцьовувати за вас обох. І тримайся трохи ззаду, не вискакуй наперед.

Цілий тиждень мама шила Демкові вбрання, і такого бравого козака з нього зробила, що аж глянути любо! Тепер Демко вже хотів танцювати. Але своїм фармерським приятелям, на всякий випадок, ані слова про те не мовив. Тепер він зайшов у хлів, де примістився наніч Сем із своєю теличкою. На біду, теличка щось занедужала. Чи то в сіні якого жука з'їла, чи на недобру траву попала — лежала на соломі й жалібно дивилася на Сема своїми сумними очами.

—Зірочко, люба, що з тобою? Встань, випий водички! Встань!

Зірка випила води з Семенових рук, але вставати не хотіла.

— Вона переспить і одужає, Сем, — потішав приятеля Демко. — Хай спить, і ти теж засни. Ходімо в наш намет.

Але Сем не пішов до намету .Він розкладав похідне ліжко й лишився спати тут же, у хліві, біля телички .Та й не він один: майже біля кожної тварини ночував її господар, щоб допильнувати її перед вирішальним показом.

Наступного дня відбулось урочисте відкриття ярмарку. Головною вулицею йшла довга й пишна парада: попереду губернатор із дружиною й малою донечкою, за ним його вищі урядовці, а тоді королева ярмарку та її князівни, артисти, кльовни, що розсипали навколо цукерки й роздавали бальончики; шкільні оркестри, дитячі спортові дружини... Далі йшла українська колона: спереду Демкові батьки із транспарентом „УКРАЇНА", далі Ліда в полтавськім українськім вбранні з соняшником у руці; тоді танцювальна група, що і в колоні йшла кроками „метелиці", а за ними ... Величезна писанка на плятформі. Присутні зустріли нашу колону бурхливими оплесками. Такого вони ще ніколи не бачили. За ними пішли учасники виставок: фармери на тракторах, сівалках, сортувалках; фармерські діти верхом на кониках, жінки, вбрані в сільське вбрання, а наостанку — малеча, що грала на своїх іграшкових інструментах і зчиняла страшний шум. Але на ярмарку хто ж би сподівався тиші?

— По обіді — змагання за першість. На арену виводили може із тридцятеро коней; їхні господарі спершу їхали звичайним кроком, а потім галопом, повертали коней, їхали задки, наказували коням стати. Судді обдивляли кожного коня, обмацували, дивилися й на хвіст, і на копита. Визначали три нагороди, а тоді викликали нову групу змагунів. З Демкових сусідів виграв три перших нагороди за коней великий фармер Дітер, батько Рея й Ненсі. Одного коня вивіз Рей, другого Ненсі, а третього сам Дітер. Коні були виплекані, стрункі, гарної масти, добре натреновані й бездоганно слухалися своїх вершників. Демко сидів в амфітеатрі й не міг очей відірвати від цього видовища. Особливо

вправно керувала конем Ненсі, привітна дівчинка, що навчила й Демка їздити конем і завжди позичала йому коня на кілька годин.

Фарма Дітерів була якимсь чудом. Величезна, обладнана різноманітними машинами, комбайнами, радіосполученням, навіть компютерами. Сам Дітер не працював у полі; він сидів у величезнім бюрі із скляними стінами, звідки міг бачити далеко свої лани й пасовиська, а коли треба, брав і далековид. Він безперервно дзвонив телефоном, або до нього хтось дзвонив, викликав когось компютером на розмову, підписував листи, що йому приносила вбрана по-міському секретарка або приймав різних відвідувачів. Він продавав кукурудзу й сою навіть за кордон.

— Це ж не фарма, а фабрика! — сказав Демко.

— Так, фабрика-фарма, — ствердив тато. — У нього й людей працює стільки, як на фабриці. Навіть мама піде туди на жнива.

Отож, цей Дітер і на ярмарку був зайнятий розмовами й торгами, а син і дочка мусіли пильнувати худоби.

По обіді було змагання на кращих телят. Джордж гордо вивів свого анґуса й напевно б дістав нагороду, якби анґус не вчинив таке, як було з Демком: бичок раптом наставив роги й добре буцнув одного з суддів. Цього було досить: суддя мовчки вказав Джорджеві на ворота, і хлопець, похнюпившись, вивів свого улюбленця з арени. Демко поспішав до сусіднього будинку, де виводили на змагання теличок. Там нетерпеливо чекав Сем.

— Де ти пропадаєш. Зараз наша черга. Зірка нервується, бо звикла до тебе, а тебе нема й нема. Бачиш, як до тебе рветься?

Теличка й справді полюбила Демка, що більше від Сема її доглядав та підгодовував. Більше від Сема, бо Сем мав повні руки іншої роботи.

Теличка зачарувала суддів. Вона й поводилася бездоганно, і синю стрічку отримала. Хлопці вивели теличку з арени, а тоді підстрибнули з радощів й обнялися .Сем поцілував теличку в її білу зірку.

А вверочі почався концерт.

— Ну, Демко, ми цікаві побачити, як українці танцюють. Мабуть, гарно, що?

— Непогано, — усміхнувся Демко. Він нікому не сказав про свою участь. Та й узагалі мав намір сховатися десь ззаду, щоб люди не бачили, як переплутає.

Але не так сталося, як гадалося. Сцена була відкрита, кругла, і з усіх боків було однаково видно. ,,От біда! — подумав Демко. — Куди ж я тепер сховаюся? Хібащо всередину!"

Він так би й зробив, але його пара, кучерява

Маринка, хотіла показатися якнайкраще й тягла Демка наперед. Стараючись не дивитися на публіку, Демко прислухався до музики, ноги самі заскакали в такт швидкого танку, і він закрутився з Маринкою, як вихор. Не стямився, як танець закінчився і буря оплесків гримнула навколо. Найдужче плескали в долоні Демкові друзі.

— Браво, Демку, браво, українці! — кричали вони.

Писанка й українські одяги також усім сподобались. Біля стендів товпились люди з міст і сіл, розпитували...

— Демку, посиди біля виставки, мені треба піти до управління ярмарку, — сказала мама.

— А Ліда? Хай вона посидить, я не вмію. Як будуть питати, що я розкажу?

— Розказуй, що знаєш, а як ні, кажи, що через чверть години я повернусь. Ну, не розбалакуй. Сідай на стілець та вважай, щоб ніхто нічого не взяв.

Демко сів за столиком. Відвідувачі приглядалися до вишивок, книг, різьби, писанок, брали їх у руки, а Демко просив, щоб уважали та не розбили писанок.

— Невже це справжні яєчка? — питала одна пані.

— Так, від курки, — упевнено відповів Демко. Це він знав.

— І це велике?

— А це гуска знесла.

— А чи всі українці вміють так розмальовувати яєчка?

— Ні, не всі, — сказав Демко. — Моя тітка вміє, а я ні.

— А ця гарна різьба, звідки вона? — зацікавився якийсь пан.

— Майстер вирізьбив, — і тут знайшовся Демко.

— Гарна, гарна робота. А чи міг би я цю річ купити?

— Демко подумав. Мама нічого не сказала про продаж, але якщо хтось хоче купити, чому не продати? Якщо можна продавати капусту й огірки, то чому не касетку?

— Можна, — сказав він панові.

— Скільки ж вона коштує?

Демко трохи поміркував і сказав найвищу ціну, яку міг придумати:

— Десять долярів.

— Ось маєш, — сказав він і взяв касетку.

Незабаром повернулася мама.

— Ну що, як господарював?

Досить добре. Розповідав, що знав, і продав одну касетку.

— Касетку? Яку? Може оцю, що тут стояла?

— Так.

— Ох, лишенько! То ж величезна цінність, позичена з українського музею. За скільки ж ти продав?

— За десять долярів... — похнюпившись, сказав Демко.

— От біда! Слухай, Демку, а ти б того пана пізнав?

— Думаю, що пізнав би.

— То біжімо шукати його!

І передавши виставку Ліді, мама потягла Демка за руку в натовп. Знайшла того пана. Він тримав у руках касетку.

Шановний пане, я дуже прошу вибачити нас, — звернулась до нього мама, — але мій син, не знаючи справи, продав вам музейну річ. Це ж не наша річ, і ми не можемо її нікому ані дати, ані продати. Будьте ласкаві, візьміть свої гроші назад. А як будете в місті, зайдіть до української крамниці, там є багато різних мистецьких виробів. Там собі купите, яка вам довподоби.

— Я розумію, вибачаюсь також, ось ваша касетка.

І ще поговоривши про українське мистецтво, мама з Демком узяли музейну касетку й, легко зідхнувши, вернулись до українського стенду. Там якраз стояв сам губернатор із дружиною, й Ліда весело з ними розмовляла, показуючи спосіб виготовлення писанок .А намалювавши писанку, нагріла її на свічці, витерла хустинкою й подарувала губернаторові.

(Закінчення буде)

— — — —

Пояснення-словничок: **напередодні** — the day before; **валка** (возів, авт) — train of waggons; **спантеличений** — збентежений (embarressed); **вирішальний** — decisive; **жук** — beetle; **відкриття** — opening; **першість** — superiority; **задки** — to move backward, jib; **далековид** — telescope; **за кордон** — to abroad; **анґус** — бичок; **участь** — participation; **переплутати** — to entangle, to confuse; **натовп** — юрба (crowd); **касета** — мистецька коробка (box, case), **крамниця** — shop.

Світлана КУЗЬМЕНКО

ЛЕСИК ІДЕ НА ПРОХІДКУ

— Куди ти, дідусю, вдягаєшся? — спитав Лесик.

— Я іду на прохідку.

— Чи можу піти з тобою?

— Добре, тільки одягни теплішу куртку, щоб не змерз.

Лесик з дідусем попрямували до парку.

В парку осіннє листя покрило всю землю. Останні листочки барвистими метеликами злітали з дерев. Скрізь метушилися вивірки, визбируючи все можливе їство собі на зиму.

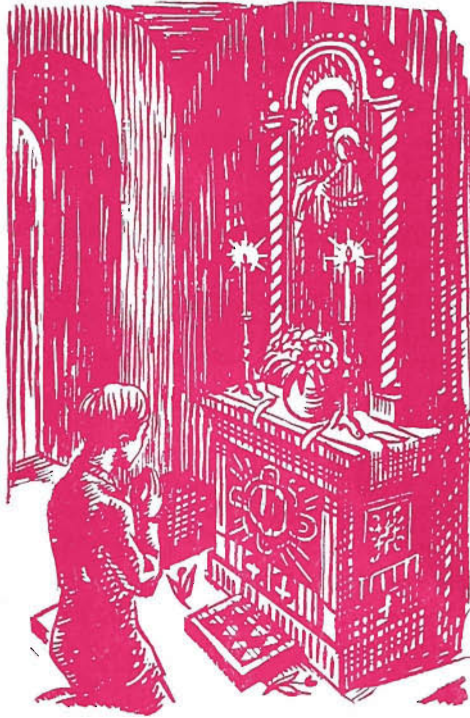
— Чудове це осіннє листя, — сказав дідусь.

— Дідусю, а ти пригадуєш, що на весні ти казав, що весняне листя чудове! — зауважив Лесик.

— Це правда, Лесику, — бо це ж ці самі листочки, що були і на весні. Вони прожили свій вік, змінилися, а залишилися гарними. Бо все гарне в житті, хоч і змінюється під впливом часу, все одно залишається гарним. Навесні на деревах, на місці цих чудових осінніх листочків, виростуть знову чудові весняні листочки, — говорив дідусь. — А в старенькихдідусів і бабусь — онуки, як молоденькі листочки... таке воно життя.

— То я, ніби також, як листочок, — мовив замислено Лесик і по хвилині додав, — справді, цікаве це життя.

МАТІНКА СВІТУ

Крізь усю дорогу —
До села і міста
Несла допомогу
Матінка Пречиста.
Заглядала в хати,
Де хворіли діти,
Знала Божа Мати,
Як їм догодити.

Уставали з ліжка
Діточки здорові,
Бралися до книжки,
До розваг ізнову.

Матінка Пречиста
Бідним помагала:
До бажання й хисту
Грошей додавала.

Берегла від лиха,
Від каліцтва й болю,
Лагідно і тихо
Вліпшувала волю.

Тож раділи діти
По селу і місту.
Як же не хвалити
Матінку Пречисту!

К. ПЕРЕЛІСНА

МОЛИТВА

(Ілюстрація Петра Холодного)

Боже, Господи Ісусе,
На колінцях я молюся —
Всі гріхи мені прости
І від лиха захисти.

Просвіти моє серденько,
Щоб я вчилася гарненько,
Щоб і вдома і у школі
Не робила зла ніколи.

І щоб тата шанувала,
Щоб матусі помагала,
Щоб жили ми всі здорові,
Завжди в мирі і любові.

Світлана КУЗЬМЕНКО

Ілюстрації Івана БРИКОВИЧА

ІВАСЬ-МУДРАСЬ

На деревах листя жовкне —
Це прилинув місяць жовтень

Із зайняттями своїми:
Всі готуються на зиму.

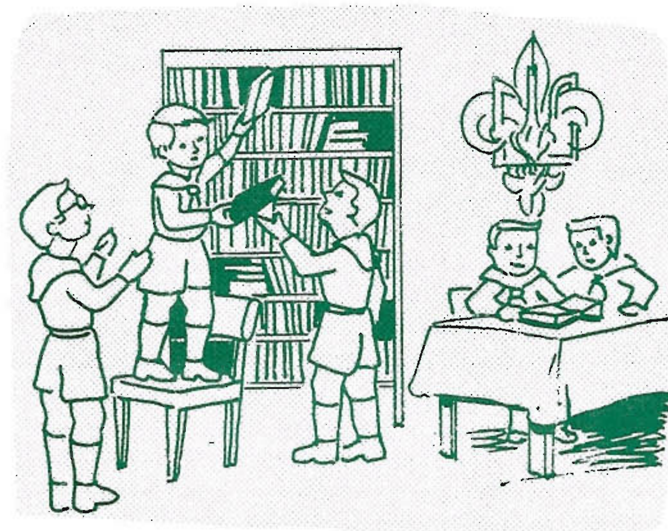
Пластуни в гуртку зібрались —
Їхня праця плянувалась.

А Івась секретарює —
На папері все нотує.

Раптом каже: ,,Прошу слова, —
І почав таку він мову, —

Друзі, — зупинився трішки, —
Місяць жовтень — місяць КНИЖКИ!

Хочу запропонувати —
Свято КНИЖКИ влаштувати!

Всім дамо про неї слово,
Зробим виставку книжкову.

А з нас кожний на те свято
Мусить книжку прочитати:

Та тим разом, не англійську,
Але рідну, українську!

Свято відбулось чудово!
Кожний мав про книжку слово!

А придумав це Івась —
Не даремно він Мудрась!

НЕВДАЛЕ ПОЛЮВАННЯ ЛЕВА

(Ілюстрація Михайла Михалевича)

Одного вечора вийшов голодний лев на полювання. Помітивши, що в кущах щось заворушилось, він гукнув:

— Гей, хто там такий? Виходь сюди, я тебе з'їм!

В кущах сиділа лисиця. Почувши грізний голос лева, вона, хоч і була дуже налякана, спокійно йому відповіла:

— Е-е-е, ні, мене ти ніколи не зможеш з'їсти!

Лев зацікавився, який звір сміє так із ним розмовляти?

— Що ти за звір і як тебе звати? — гукнув він до лисиці.

Я звір, якого ти ще ніколи не бачив, — відповіла йому лисиця. — Я дуже страшний звір! Я — звір-велетень! Тому я ніколи не ходжу вдень, щоб не лякати інших звірів. Побачивши мене, вони напевно повмирали б з переляку.

— Ха-ха-ха! Го-го-го! — засміявся лев. — Ану, виходь сюди до мене, побачимо, хто з нас перший помре від переляку.

І лев грізно клацнув зубами. Лисиця замовкла... Вона мудрувала, щоб то далі відповісти левові. Розгніваний її мовчанкою, лев підійшов ближче до кущів.

Якщо ти зараз не вийдеш, то я сам плигну в кущі, знайду тебе і з'їм!

— Хвилиночку, грізний леве! — поспішила лисиця. — Ми ще не скінчили нашу розмову. Ти ще не запитав, як мене звати... Тож мусиш мати терпіння вислухати відповідь, бо інакше і не личить робити левові, якого всі звірі звуть царем.

— Добре! — заревів лев. — Кажи, як тебе звати, а вже потім я напевне тебе з'їм!

- Моє ім'я — Страх! — мудрувала далі лисиця. — Звуть мене таким ім'ям тому, що я дуже великий і страшний звір.

— Не вірю! — заревів лев. — Який же ти страшний звір, коли в тебе такий тоненький голосок?

— Це нічого... А, може, в мене навмисне такий голосок? Адже всяко буває. А взагалі, леве, я не раджу тобі підходити близько до кущів. Бо, як тільки ти мене побачиш — відразу ж помреш з переляку. Мене вже бачили двоє тигрів, вовк і ведмідь — і всі вони, глянувши на мене, повмирали з переляку.

— Не вірю! — заревів грізно лев. — Не вірю!

— Що ж, коли не віриш, то я зараз вийду...

Лисиця замовкла на яку мить, мудруючи, що ж його далі робити. Глянувши на всі боки, вона помітила, що цього вечора, завдяки ясному місячному сяйву, падала від дерев дуже довга тінь. Вона вирішила це використати.

Слухай, леве! Тому, що я поважаю твою силу і твій розум, хочу сказати тобі дещо... Слухай уважно! Той, хто бачив мене самого, грізного Звіря-Велетня — відразу помирав. Але той, хто, помітивши мою тінь, тікав — лишався жити. Візьми це до уваги! А тепер можеш глянути на дорогу...

Коли лев відвернувся від кущів, щоб глянути на дорогу, лисиця тихенько вийшла з-за кущів і стала так, щоб тінь від неї падала якраз поруч лева. Побачивши біля себе величезну довгу тінь, лев не на жарт перелякався. Він подумав, що там у кущах є справді якийсь страшний, невідомий йому звір.

Підібгавши хвоста, побіг лев якнайдалі від тієї страшної тіні.

— Забула тобі щось сказати! — гукнула йому вслід лисиця. — Якщо хочеш вирости таким великим і могутнім, як я, то не їж ніколи лисячого м'яса, бо воно шкодить здоров'ю!

Діма

Пояснення-словничок: **заворушитися** — to move; **велетень** (не великан) — giant; **переляк** — fear, shock; **мудрувати** — тут: хитрувати (slyness); **плигнути** — скочити; **не личить** — не годиться, не випадає (to misbecome, one shouldn't do that); **підібгати** — підібрати (під себе) — to draw in.

ВІД ЧОГО ДНІ ДОВШІ АБО КОРОТШІ

У школі, на лекції фізики, учитель пояснює, що всі предмети під діянням тепла побільшуються, а під діянням холоду — корчаться, стають менші.

— Васильку, дай якийсь приклад на діяння тепла і холоду.

- Вліті під діянням спеки дні стають довші, а взимі — під діянням холоду — коротші, — відповів Василько.

Роман ЗАВАДОВИЧ

ПЛЯНТАЦІЯ ЛІСОВИХ ВИВІРОК

Павлусь жив з батьками на передмісті. Його батько служив при залізниці, а дід був колись фармером. Його фарма стояла за горбком, під лісочком. Було там і поле, яке дід орав і засівав кукурудзою та садив городовину. В ліску росли дуби, бо садові дерева тут не вдавалися. Коли дід помер, батько переселився до міста, будинки розібрали, а поле стало облогом і заросло травою.

Коли Павлусь підріс і пішов до школи, він не раз ходив туди, де колись стояло дідове господарство. Це було недалеко: ось перейти горбок і вже видно лісок. Павлусь сідав тут і мріяв. Він уявляв собі, що бачить дідуся, як їде на моторовім плузі і залишає за собою свіжі скиби, а з фарми чути голос бабуні, що скликає курочок і качок на снідання. Часами Павлусь приходив сюди з товаришами гратися м'ячем або в хованки. Часом приїздили з міста миряни з церкви святого Василя або члени добродійного товариства і влаштовували пікнік.

Одного дня Павлусь побачив, що на дідовім полі почали сходити якісь рослини. Їх було багато. Досі ніколи на тім полі вони не росли. Раз Павлусь пішов на прогулянку з татусем. Вони зайшли і на дідове поле. Татусь уродився в цій фармі, йому не раз також кортіло подивитись на те місце, де він провів дитячі літа.

— Подивіться, татусю! — сказав Павлусь. — Скільки тут якихось низьких кущиків росте на полі. Я досі їх ніколи не бачив.

Тато вирвав один кущик з землі, оглянув його і сказав: „Це земляний горішок".

— Чи на нім виростають такі горішки, які я не раз купую в крамниці на нашій вулиці?

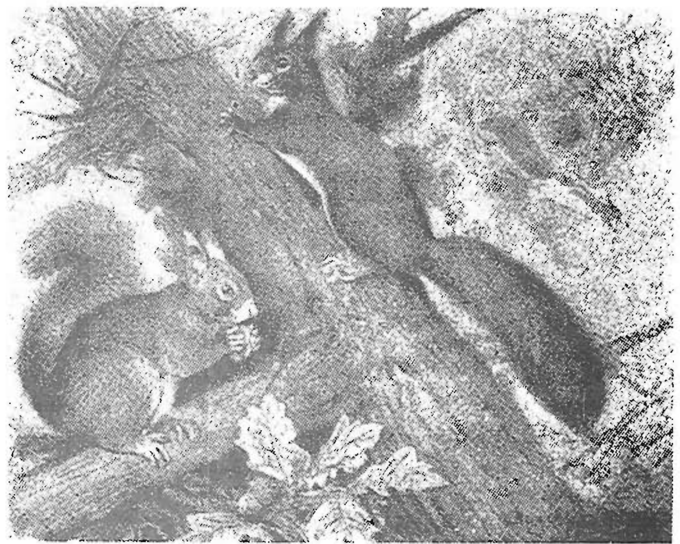
— Такі самі! — відповів тато. — Кущики саме тепер цвітуть, згодом на них появляються горішки. Але мені цікаво, звідки вони тут узялися.

Тато стояв на межі поля, дивився то на кущики, то на дідів лісок, щось думав, врешті сказав.

— Чи ти бачиш, як багато вивірок скаче по деревах? Щось їх сюди принаджує. Я, мабуть, не помилюся, коли скажу, що вивірок приманює сюди те місце, де відбуваються пікніки. На другий день, як тут уже нікого нема, вивірки знаходять чимало їжі для себе, розсипаної по траві. Між ними є теж земляні горішки, що їх гублять діти.

— Я сам бачив,як у буфеті перевернувся столик, де продавали горішки. Ви, татусю, пам'ятаєте: тоді надходила велика буря, блискало і гриміло, люди чимскоріш утікали до авт і автобуса, а горішки лишилися в траві, — пригадав Павлусь.

— Вони не змарнувалися, — сказав тато. — Вивірки, що юрбою прибігли з цього і сусіднього ліска, не дали пропасти горішкам. Вони їли, скільки завгодно, а решту закопали в землю на пізніше. Але й пізніше вони мали так багато їжі, що про горішки

або забули, або не вміли відшукати. І так насіння в землі стало рости.

— Чи дозріють на них нові горішки? — запитав Павлусь.

— Певно, що дозріють! — відповів тато і з усмішкою додав: — Вивірки будуть мати власну плянтацію і власну комору на харчі.

Павлусеві дуже сподобалося, що вивірки стануть плянтаторами.

Але сталось інакше, і вивірки не їли горішків. Трапилися купці на дубину, тато продав лісок, і його вирубали. Як приїхали рубачі, вивірки повтікали у другий ліс і більше тут не показалися. Добродійні миряни знайшли собі інше місце на пікніки в міськім парку. На „плянтації" вивірок виросли гарні кущики земляних горіхів. Їх було так багато, що тато прив'язав до авта причіпний візок, зібрав горішки і продав їх торгівцеві харчових продуктів.

Тоді тато і Павлусь зробили нараду, що зробити з тими кількадесяти долярами з проданих горішків. Павлусь сказав:

— Я недавно бачив книжечку, що його видало товариство охорони тварин. На знімку я бачив двоє песиків, які так жалісно дивилися на мене, що я трохи не заплакав. Вони немов просили: „Поможіть нам! Ми не маємо свого господаря, ні дому. Ми б хотіли служити людям, бути їм помічними, а нам цього не дають. Нас прогнали! Пожалійте нас!"

— Твоя думка добра! — похвалив тато. — В містах є багато безсердечних людей; вони купують або дістають маленьких песиків на забаву дітям, а коли песики підростуть, вивозять їх кудись подалі й викидають з авта. Легко уявити собі, на яку нещасну долю засуджують вони цих невинних тварин — на голод, холод, негоду і врешті на смерть. Але бодай деякі з них попадають до

захисту охорони тварин, де ними опікуються і шукають для них кращих господарів. Нашого Султана, що маємо тепер у себе, я привіз із захисту тварин. Як він тішився, коли я приписав його до хати! Хіба ж він не приятель нашої родини? Лише пес і кінь так вірно служать людям.

Коли тато похвалив думку Павлуся, вони переслали гроші з проданих земляних горіхів до товариства, що опікується бездомними тваринами.

І так за посередництвом Павлуся та його тата тварини помогли тваринам: прибуток із „плянтації" лісових вивірок пішов на допомогу міським песикам і котикам. Павлусь радів. Він з легшим серцем дивився на знімок безталанних песиків і говорив до них: „Я таки пожалів вас. Я поміг вам!"

Пояснення - словничок: **передмістя** — suburb; **залізниця** — railway; **земляний горіх** — peanut; **облі́г** — non-cultivated land; **мирянин** — член релігійної громади (layman); **добродійний** — charitable; **приманювати** — принаджувати (to lure, to attract); **завгодно** — as much as one want; **харчові продукти** — grocery; **причіпний возик** — trail; **безсердечний** — немилосердний (merciless); **негода** — bad weather; **захист** — shelter; **садовий** — garden; **плуг** — plough; **скиба** — cob, clob; **сходити** — тут: to sprout; **кортіти** — тут: мати бажання; **межа** — boundary; **торговець** — dealer.

РОЛЯНИК

ВИВІРКА

В лісі я собі живу,
їм горішки, шишки рву,
Невеличка я на зріст,
Мов мітла у мене хвіст,
Скачу легко, наче птах,

По деревах, по гілках.
Знають діти всі мене —
Хто побачить, не мине,
Підіймає руку вмить:
„Гляньте, вивірка сидить!"

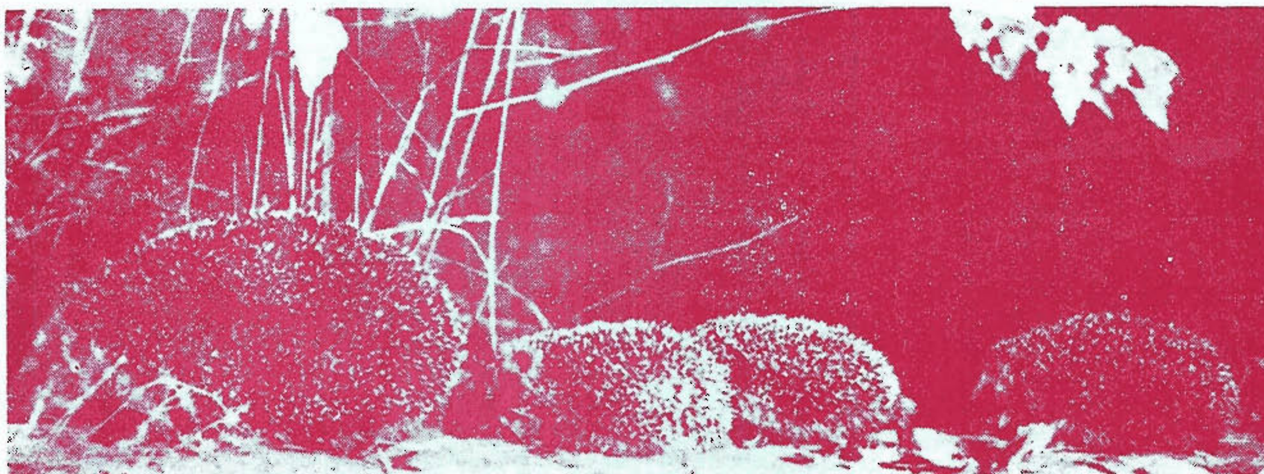
К. ПЕРЕЛІСНА

ЇЖАК

Хай хто хоче, той і дума,
Як від лиски заховатись,
Я ж в клубочок ізгорнувся
І не буду захищатись.

І мене не вкусить лиска —
Бо колюча в мене спина!
Як не схоче поколотись,
Потупцює та й покине.

Лиска — лисичка (female fox); **тупцювати** — крутитися, вертітися на місці або кругом чого, переступати з ноги на ногу.

РЕСТОРАН ДЛЯ КОЛІБРІ

(Цю розповідь написала одна з читачок „Веселки" і приспала до нашої газетки.)

Цього року на вакаціях запросила мене до свого дому тітка Галина зі стейту Вискансин. Тітка і дядько живуть коло гарного містечка. З одної сторони підходить до них ліс, а з другої — поля і луги, а між ними між деревами видно велику фарму.

Тітчин домик невеликий, але дбайливо обгороджений дротяною сіткою і весь потопає в квітах. Є тут рожі, чорнобривці, купнаки, братки, фльокси, цинії, городові маки, соняшники і багато різних кольорових дзвіночків та зірочок, яких я ніколи досі не бачила. На дротяній огорожі від вулиці густо вилася повійка, а в половині серпня на ній з'явилися великі сині квітки, від яких засиніла ціла огорожа. Над городцем увихалися метелики, що виглядали також, як квітки, і бриніли бджоли та джмелі.

Того дня, як я приїхала, ішов дощик, і ми сиділи в хаті та розмовляли. А на другий день було сонце, ми вийшли на городець, і я не могла надивуватися його квітами. Коли я сказала, що метелики виглядають, мов квіти, тітка всміхнулася: „Я тобі покажу ще щось цікавіше!"

Ми пішли у вітальню і сіли коло вікна з фіранкою. Вікно було відчинене. Надворі, за вікном стояв у вазоні великий олеандер, а до нього була прив'язана невеличка баньочка з дірочками.

— Це „ресторан" для колібрі, — сказала тітка. — Я натрапила в одній крамниці, де продають квіти, на цю кульку чи баньочку, і мені сказали, що нею годують колібрі. Я бачила кілька разів, як колібрі літав по нашім городці, тож я купила цю пластикову баньочку. Мені показали, куди вливати нектар, зроблений з меду, цукру та соку з малин — все це розведене теплою водою. Коли баньочку перевернути, з її дірочок витікає трішки нектару. Ми це назвали „рестораном для колібрі".

— І колібрі прилітають сюди? — запитала я.

— Кожного дня, найбільше вранці або перед заходом сонця, але деколи і вдень, — сказала тітка. — Може вони незабаром прилетять...

Ми мали щастя: довго не чекали на гостей до ресторану. Прилетіло двоє і почали снідати. Я зразу думала, що до „ресторану" залетів якийсь дивний заблуканий метелик. Я хотіла заговорити, але тітка вчас поклала палець на губи.

То були малесенькі пташечки. Їх пір'я було барвисте, дуже гарне. На голові мали чубочки і борідки. У своїм „ресторані" колібрі не сідали, вони вертіли крилами так швидко, що ми не встигали очима слідкувати за ними. З крил чулося якесь фурчання чи гудіння гу-гу-гу. Так із лету, мов який гелікоптер, вони всували дзюбки в цю баньочку і ссали нектар.

Все це мені було дуже цікаве. Я подумала, що напевно ця розповідь буде цікава для дітей, головно тих, що цікавляться життям природи.

Мартуся Хміль

Пояснення-словничок: **колібрі** (невідмінюваний) — humming-bird, colibri; **повійка** — тут: morning-flower; **чорнобривці** — French marigold; **купнак** — marigold; **джміль** — bomble-bee; **вітальня** — living-room; **фіранка** — curtain; **видовжувати** — to lengthen; **цаль** — inch; **чубок** — forelock; **вертіти** — to turn (round).

ДЛЯ СЛІПОГО

Прибіг хлопець до пекарні,
Каже хліба дати.
— А білого чи темного? —
Став пекар питати.

— Дайте скоро, не питайте,
Все одно, якого.
Він і так не буде знати,
Бо це — для сліпого.

"СКАКУНЧИКИ"

Я стояла в крамниці перед кліткою з тушканчиками. Особливо один мені дуже подобавсь і видно я йому також, бо спинявся раз-у-раз передо мною й приглядався до мене цікаво. І я його купила. Був трошки більший, як мишка, покритий бронзовою короткою шерстю з чорними кінчиками. Животик кремовий.

Принесла його додому, замкнула в клітку, спостерігала його, говорила до нього, годувала. Але мій тушканчик не був уже більше такий веселий і жвавий, як у своєму товаристві в крамниці, а наче б сумний. Мені стало його жаль і я вирішила дістати йому товариша. Не товаришку, бо не хотіла, щоб родина росла. І так з моїми рибками, черепахою, песиком, а тепер ще з цим звірятком було досить клопоту.

Купила я товариша й справді помогло. Мій ,,скакунчик" ожив. Я збирала всякі тектурові рольки, коробочки, щоб вони мали що гризти. З погризених кусків вони робили собі гніздо, а часом так під ними ховалися, що їх не було видно. І ось одного дня той ,,другий" виліз із гнізда і виглядав якийсь тонший, як звичайно; а за хвилину почула я дивний, тоненький пискіт. На моє велике здивування побачила я в гнізді п'ять маленьких створінь. Вони були всі рожеві й, сказавши правду, зовсім погані.

До трьох місяців малята покрилися шерстю, і стали дуже гарненькі. Все це дуже цікаво, але як таку велику родину примістити й годувати? В додаток за кілька тижнів померла мама новонароджених. То ж двох звіриків подарувала я товаришці, але, на жаль, вона їх зле годувала, і вони скоро згинули.

Третє взяла одна вчителька, яка провадила садочок при школі. Їй тушканчик дуже придався. Вона показувала його дітям, які його спостерігали, годували, пильнували, щоб завжди була чиста питна вода, чистили клітку й кожне старалося принести бодай кусочок твердої тектури для гострих зубчиків улюбленця. Вчителька була дуже вдоволена, бо мала частинно чим зацікавити дітей, а занадто великого клопоту зі звірятком не було. І так воно щасливо дожило між дітворою до літніх вакацій, а тоді повернулося назад до мене.

Тушканчики походять з Азії (Монголія), живуть також у степах південної України. Належать до родини гризунів і є шкідниками. Їх спровадили до Америки для лябораторійних дослідів, а дехто тримає для розваги. Довжина їх приблизно чотири інчі та ще хвостик яких три інчі. Скачуть досить високо, бо їхні задні лапки довші від передніх.

Вони дуже відважні, нікого ні нічого не бояться. Не втікають, коли до них підходить людина або навіть пес. Навпаки, вони дуже всім цікавляться, все хочуть знати й усе своїм носиком доторкнути. Як буває таке, що втечуть з клітки, то не біжать попід стіну, як це зробила б мишка, ані не ховаються, але бігають собі свобідно й не журяться, що хтось сидить чи ходить по кімнаті.

Моїх тушканчиків годі було тепер тримати в одній клітці, тож ми їх розділили. Дівчинку дали окремо, а для хлопчиків купили плястиковий будиночок з різними проводами-коридорчиками. Для них це була просто палата. Вони бігали радісно й їхні голівки було видно з одної, то знову з противної сторони. Але врешті вони надумали собі погризти плястик і повтікали. Ото був клопіт! Приходимо додому, нема наших ,,співмешканців". Ходимо, шукаємо, а вони позалазили до проводів для огрівання хати й багато часу пішло на те, щоб їх звідтам добути.

Жили вони в мене приблизно шість літ. Це довго, бо пересічний їхній вік — п'ять літ. Перший згинув батько. Не видно було, щоб був хворий або не хотів їсти, тільки одного дня я застала його неживого. По довшому часі пішли один за одним два його сини, а остання закінчила життя донька.

Я кожному дала була якесь ім'я й вміла їх розрізняти. Батько був у порівнянні з іншими, великий і грубий, рухався поволі, як і пристало на батька такої гарної родини. Один зі синів мав трошки інший хвостик і по нім я його пізнавала. Моя бабуся називала їх ,,скакунчиками"; тепер після них залишився лиш спомин, гарний спомин.

Б. Маруся Найтінґел
учениця 11. кляси, Рочестер, Н.Й.

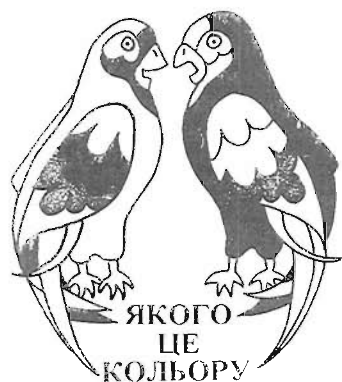
Пояснення-словничок: **тушканчик** — земляний заєць стрибак (лат. Allactaga) — рід гризуна-скакуна з довшими задніми ногами (jerboa); **шерсть** — волосся тварин; **гризун** — rodent.

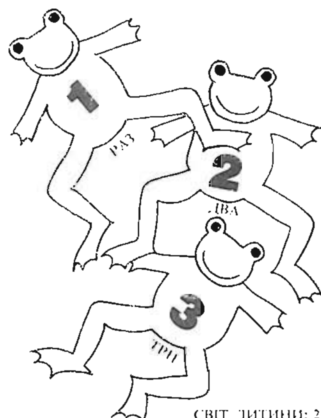

Стрибак — земляний заєць.

ДВІ КНИЖЕЧКИ ДЛЯ МАЛЯТ

СВІТ ДИТИНИ 1 СВІТ ДИТИНИ 2

У Бібліотеці „Світ Дитини" при видавництві „Добра Книжка" й при „Гуртку Прихильників Української Дитини" в Торонто, Канада появилися дві книжечки для малят укладу Роми Чумак-Горбач. Перша книжечка має наголовок „Якого це кольору". Вона вчить малят розрізняти й називати кольори. Одночасно діти наймолодшого віку вчаться назв різних предметів, створінь, явищ природи, зображених у книжечці. Ця книжечка допоможе виховникам у садочках і дошкіллях проводити з дітьми словникові вправи і збагачувати їхнє словництво. До ілюстрацій додані коротенькі й легенькі віршовані й прозові тексти, загадки, недомовки, які пояснюють кольори та зображені явища природи — сонце, місяць, зорі, хмари, веселку, сніжинки; створіння — людські постаті, зокрема діти, звірі, птахи, комахи; рослини — квіти, городину, овочі, ягоди, гриби, кущі, дерева. Тексти написані передовими письменниками й поетами для дітей (Р. Завадович, К. Перелісна, Г. Черінь, Н. Забіла, О. Лятуринська, М. Щербак). Цю книжечку допомогла грошево видати Фундація „Прометей" ім. Стефанії Швед і Степана Онищука.

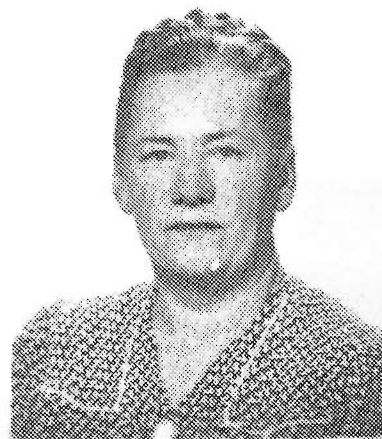
Друга книжечка має назву „Раз, два, три". Вона призначена для навчання малят початків рахування від 1 до 10. У цій книжечці поєднані ілюстрації з цифрами й писаними віршованими та прозовими текстами відомих наших авторів для дітей. Образкова історійка Наталі Забіли п.н. „Лічилочка" знайомить дітей з усіма числами від 1 до 10.

Книжечки в ціні 2.50 дол. замовляти:

Children's Care Group
16 Rivercrest Rd.
Toronto, Ont., M6S 4G3
Canada

В. Б.

ПОМЕРЛА СПІВРОБІТНИЦЯ „ВЕСЕЛКИ" ГАЛИНА ЧОРНОБИЦЬКА

„Веселка" зазнала болючої втрати. В Австралії померла в серпні ц.р. на 80-му році життя довголітня співробітниця і приятелька нашого журналу поетка й письменниця Галина Чорнобицька. Вона народилася в 1903 р. на Дніпропетровщині, Східня Україна. З освіти була природознавцем і педагогом-учителем.

З „Веселкою" співпрацювала від початку її появи в вересні 1954 р. В останніх роках через похилий вік і недугу її співпраця припинилася. Писала вірші, казки, оповідання, п'єски, пізнавальні розповіді і статтейки, віршовані загадки, сміховинки, скоромовки, лічилки, віршовані ілюстровані історійки. Підписувала свої писання повним іменем і прізвищем, або псевдонімами — Ліда Гадай, Д. Лагода чи ініціялами — Г.Ч., К.Л., Л.Г.

Найважливіші її писання в „Веселці", це п'єска „Квіти кольорів веселки" з ілюстраціями Ніни Мудрик-Мриц і музикою Осипа Залеського та цикл „Забавки", який друкувався в „Веселці" з ілюстраціями Богдана Божемського, а потім вийшов книжечкою-збіркою з ілюстраціями Ніни Мудрик-Мриц у в-ві Об'єднання Працівників Літератури для Дітей і Молоді. У збірці віршики про ведмедика, про лялю й інші іграшки. Є й вірші про ракету, що летить на місяць. Г. Чорнобицька опрацювала теж „Веселу абетку".

В багатьох писаннях Г. Чорнобицька порушує австралійську тематику, зокрема з природи.

Крім писань до „Веселки" Г. Чорнобицька трудилася багато над поширенням „Веселки" серед австралійсько-українських дітей, зокрема поміж школярами. Давала на цю тему доповіді, промовляла на вчительських з'їздах. Щоб улегшити вчителям послуговуватися „Веселкою", вона уклала плян, як користуватися журналом у навчанні українознавства. Служила теж своїми порадами редакції „Веселки".

Любила квіти й дітей, тому писала для них, зокрема для малят.

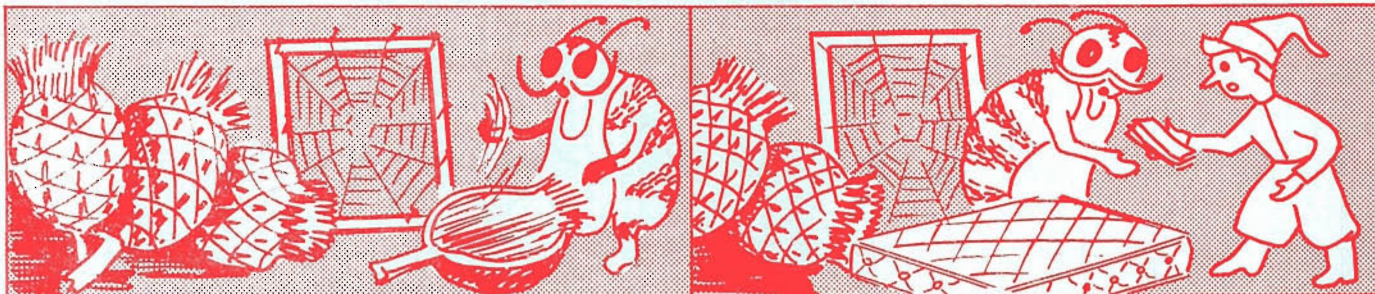
Заохочуємо наших Читачів помолитися за спокій душі їхньої Приятельки.

В. Б.

Текст: Роман ЗАВАДОВИЧ

Ілюстрації: Іван БРИКОВИЧ

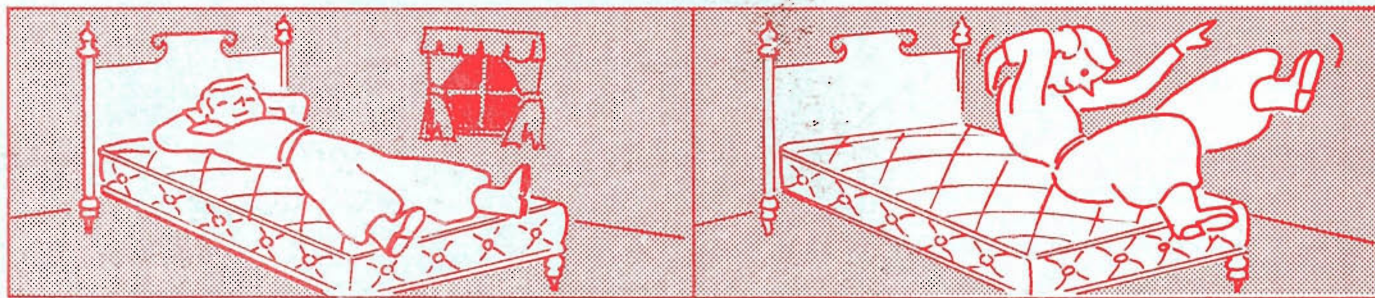
Гоца драла

Джміль був майстер тямовитий,
Він матраци вмів робити.

Не з пір'ячка гусака,
А із луху будяка.

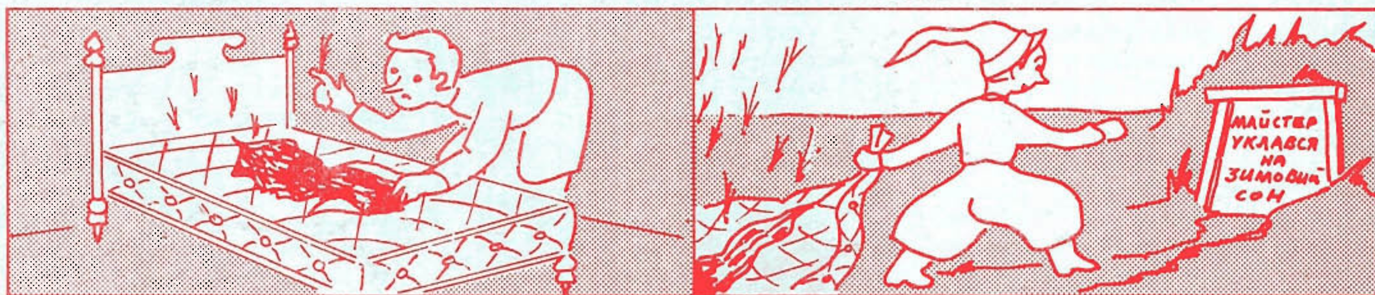
Павутинням обмотав,
Ромтомтомові продав.

От, розлігся ґномик спати,
У своїй камінній хаті.

— Як тут м'яко, еге-ге...
Раптом, як його шпигне!

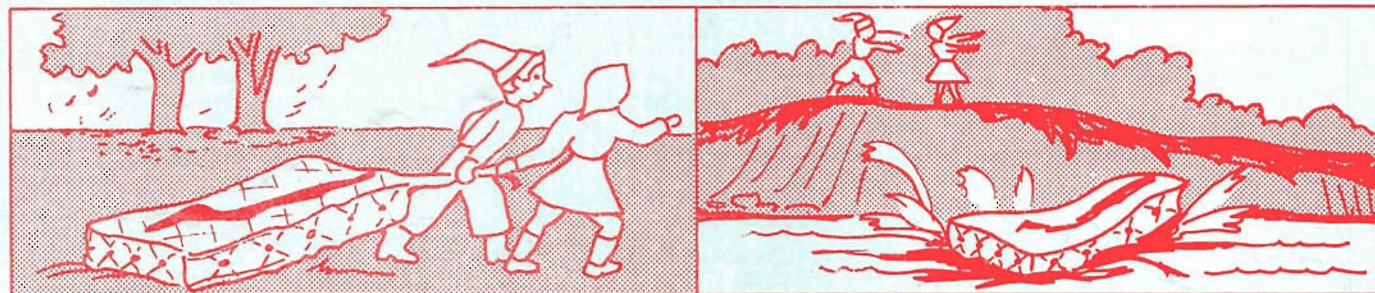
Ґном схопився, чухав плечі,
Наробив він гуркотечі.

Як же ґномові тут спати?
Став матраца оглядати.

І вколовся враз у ручку
На приховану колючку.

Вранці йде до джмеля: — Пане,
Та ж матрац той з колючками!

Джміль у дірку вже сховався,
Осени-зими боявся.

Не минула ґнома праця —
Тягнуть з Гоцою матраца.

Так скінчилася пригода:
Плюсь матрац із кручі в воду.

Тямовитий — розумний; **гуркотеча** — гуркіт, галас; **джміль**– bumble bee; **колючка** — thorn; **круча** — ravine, precipice; **плюсь** – splashing sound.